
СОЦІОЛОГІЯ

Рак О. Ю.

ДИНАМІКА ПСИХОЛОГО-КОМУНІКАТИВНО-ІНТРОФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ НА ПРОЦЕС КОРЕКЦІЇ СОЦІУМУ В ІДЕОЛОГІЇ НАЦІОНАЛІЗМУ

У статті проаналізовано динаміку розвитку психолого-комунікативно-інтроформаційного впливу на процес корекції (формування) соціуму щодо ідеології націоналізму. Окреслено характерні складові психолого-комунікативно-інтроформаційного і регіонального впливу на соціум (суспільство) в період нестабільності у державному апараті, зокрема війни в країні. Запропоновано нову програму державного корегування та виховання суспільства в ідеології націоналізму і формування національної самосвідомості, що має на меті змінити свідомість і мислення кожного українця, а також навчитися берегти свою землю, історію, культуру, мову, усі надбання розвитку нації.

Ключові слова: психолого-комунікативно-інтроформаційний вплив, ідеологія націоналізму, психокорекція, корекційна робота, національна свідомість, морально-інтелектуальний вплив, стратегічне бачення.

Зовнішній світ найбільш впливає на динаміку психологічного розвитку соціуму. Елементи виховання людини відображаються, як правило, у її поведінці, інтелекті, мисленні, свідомості, спілкуванні, мовленні тощо. Людина, народжена в сім'ї, спочатку переймає виховання батьків (внутрішній світ), а згодом зовнішнє середовище, робить свій вплив корекції поведінки і мислення. Без сімейної уваги дитина формується виключно зовнішнім світом – це вулиця, засоби масової інформації, політика, навчальні заклади, друзі і т.д.

Динаміка розвитку та формування особистості (соціуму) проходить шлях психолого-педагогічного довготривалого навчально-виховного процесу. Цей процес має виховну ланку роботи психолога з пацієнтом (соціумом). Вплив на соціум – це завжди теоретико-практичні розробки науки психології, яка розглядає психічні процеси, стан людської поведінки та життєдіяльності.

Сьогоднішня ситуація в Україні стривожила практично кожен увесь світ, звернула на себе увагу. Повернути свідомість у русло ідеологічного спрямування, зворушивши кожного громадянина, під впливом зовнішніх обставин, змусити повстати морально та фізично щодо позицій відстоювання своєї держави – це праця не одного дня і року. Тому основна мета психологічної корекції людини на державному рівні – це виховати покоління у руслі національному та демократичному задля збереження територіальної цілісності держави.

Боротьба за свою землю, країну, націю, мову – це і є процес корекції національної позиції та свідомості, що під собою несе позитивну стратегію розвитку держави. Важливим аспектом впливу зовнішнього середовища повинно бути однострійність та регіональна мобільність системи роботи психолого-комунікативної команди, основана на інтроформаційній взаємодії, що, в свою чергу, мала б створитись на засадах інформаційної війни [13]. Перспективою цієї команди було б доцільно працювати в напрямку національно-психолого-комунікативного корегування соціуму, а також суспільства в цілому.

Збереження культури народу та нації, зокрема психологічна культура як основна ланка морально-інтелектуального впливу повинні вбачати: моральні принципи, поведінковий та мовний етикет, мовлення та толерантне спілкування, правила поведінки та емоційних утримань тощо [17].

Проблемою виховання суспільства в ідеології націоналізму займалися відомі українські націоналісти, такі як Микола Міхновський, Дмитро Донцов, Лев Юркевич, Михайло Грушевський, Євген Коновалець, Дмитро Андрієвський, Макар Кушнір, Слава Стецько, Левко Лук'яненко та ін. Питаннями психокорекції, психотерапії та психоаналізом людини (соціуму) дослідження проводили такі науковці: З. Фрейд [16], Т. Яценко [20; 21], І. Дубровін, Г. Онищенко, Г. Абрамова [1], Е. Шостром [18; 19] та ін.

Метою статті є розробка динаміки зростаючого та покращеного психолого-комунікативного впливу на процес корекції соціуму в ідеології націоналізму задля забезпечення цілісності і міцності державності, а також виправлення і вдосконалення національної свідомості.

Психологія комунікативного спілкування займає особливе місце у житті людини, особливо у вирішенні конфліктів, налагодження різного роду відносин і стосунків. Мова та мовлення як психолого-комунікативний аспект дозволяють пізнавати світ, збагачувати розумові здібності, накопичувати знання, аналізувати та прогнозувати.

Насамперед варто зазначити, що комунікативний вплив має психологічне значення, що означає як відкритий, так і прихований підхід, а це розвиває динамічно-зростаючий розвиток впливу на соціум у різних кризових та надзвичайних ситуаціях чи, навіть, в період війни.

Динаміка – це енергія сили впливу, яка має вигляд кривої розвитку, що показує на скільки легко чи важко можна коригувати (маніпулювати) психікою, інтелектом, мисленням, пам'яттю, увагою, емоціями, почуттями, поведінкою, увагою людини тощо.

Як відомо, культурна диверсифікованість людей різна у кожному з нас, оскільки виховуємось у різних сім'ях, періодах, етносах та світах, а тому особливість психологічного впливу є складним та емпіричним процесом. Норми і правила життя є теж різними для кожного народу, тому психологічну підтримку необхідно надавати у кожній країні, місті, селі, районі і т.д., щоб соціум відчував захист, безпеку, спокій та свободу розвитку. Базовою основою такої підтримки повинна бути методологія теорії несилової взаємодії [13].

Для результативного і ефективного психологічного впливу важливими є такі пріоритети, як фактаж та достовірність, практичний та сугестивний позитивний досвід, а також вміння увійти в довіру і завоювати увагу. Отримати ефективний результат уваги – це складний довготривалий процес і вимагає індивідуалізованого психологічного підходу комунікативно-інтроформаційного впливу до кожного соціуму. За підтвердження багатьох вчених, не стільки впливають на нас засоби масової інформації, скільки безпосередній контакт з людьми, особливо за умов інтроформаційної взаємодії. Психологічний вплив проходить конструкцію за ієрархією: вік, стать, соціальний статус, інтелект, виховання, родинне дерево тощо (див. рис. 1). Оскільки для того, щоб провести маніпулювання чи психокорекцію людини, необхідно знати свою аудиторію, її світогляд та мислення, професійне спрямування, а також терм-історичну і регіональну складову, тільки тоді можна готуватися і йти на комунікативний контакт, шукати шлях до свідомості та відкрити відчуття до зацікавленості.

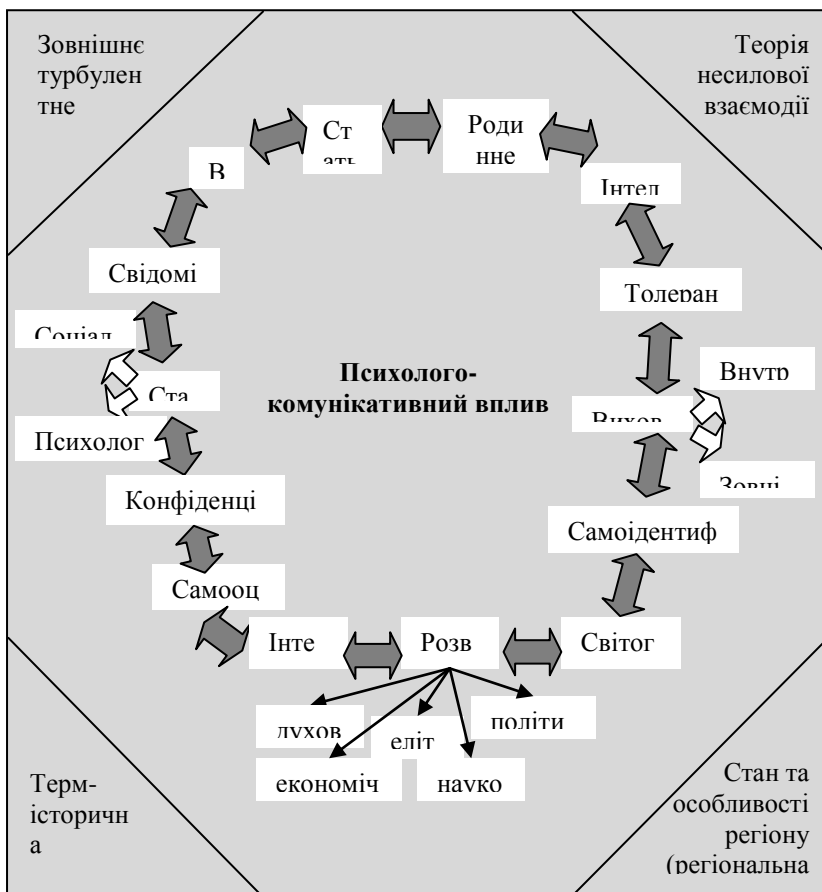

Рис. 1. Психолого-комунікативно-інтроформаційний вплив на соціум та його характерні терм-історичні та регіональні складові

Маніпуляція і психокорекція мають подібне значення. Відмінністю є те, що маніпуляція – це прихований вид впливу на людину, як правило, керується оманливістю і спричинює шкоду, проте психокорекція – це відкрита форма психологічного впливу, що має за мету розвивати, виправляти та вдосконалювати людину, а також допомагати усьому суспільству в життєвих проблемах та формувати новий соціум. Психокорекція змінює спосіб життя, формує, виховує і розвиває свідомість та самопізнання [2; 23]. Маніпулювання

відбувається у будь-яких умовах та обставинах, а психокорекція проводиться, як правило, на вимогу соціуму або ж за державною програмою [5; 12; 22].

Використання методів психокорекції із залученням теорії несилової (інфтроформаційної) взаємодії значно пришвидшує стан розвитку свідомості, патріотизму тощо, так як в основу закладено достовірну та правдиву інформацію, що відповідає реальності.

Соціальна корекція [14] суспільства на сучасний період у державі полягає в тому, щоб змінити мислення, бачення людей на течію національного, патріотичного, українізованого, етнічного та усвідомленого захисту «свого» (землі, мови, культури, нації тощо). Психокорекція виступає допоміжним каталізатором психології виходу людини із життєвих криз. Кожен повинен навчитись усвідомлювати національно дбати за свою державу, а це вимагає тривалого опрацювання людського інакомислення, проте використання методів чи методології теорії несилової взаємодії пришвидшує стан динаміки розвитку національної свідомості та гідності.

Завдання покращення та прискорення корекційної роботи над суспільством в ідеології націоналізму в період військових дій вимагає впровадження методології теорії несилової взаємодії, що дозволить інтенсифікувати наступне [15]:

- відновлення інтелекту та свідомості;
- компенсування недосягнутих вершин і цілей;
- зміна темпераменту характеру соціума;
- стимулювання науково-технічного прогресу, національної думки, патріотичного духу;
- виправлення застарілих стандартів тощо (див. рис. 2).

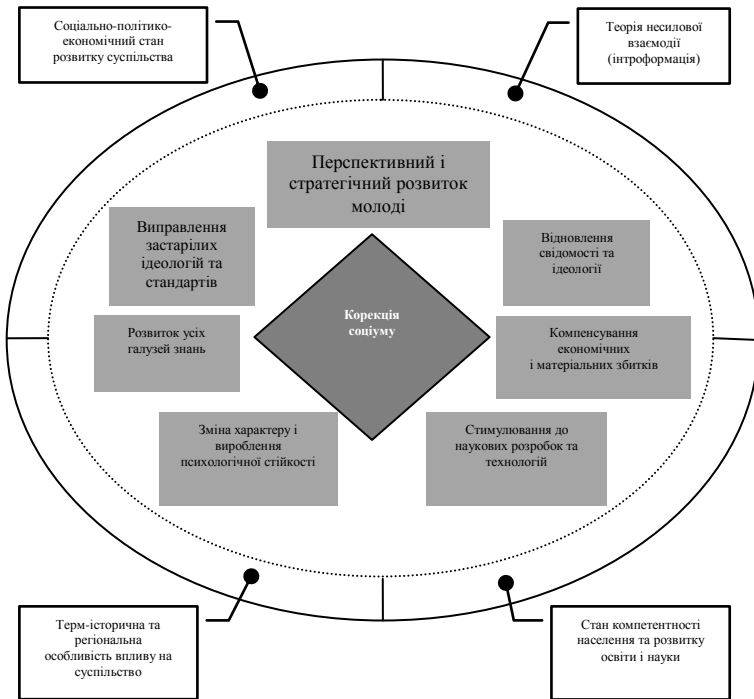

Рис. 2. Вплив війни на корекцію соціуму та систему державного управління

Таким чином, суспільство повинно навчитися мислити в позитивному напрямку, не нагнітати ситуацію і не проявляти свою байдужість, оскільки негатив дозволяє полонити нашу психіку і таким чином ми дозволяємо собою управляти в бажаному напрямку суб'єктом негативного впливу та піддаватися під повне його управління. Від позитивної думки людина розвивається, рухається вперед, самоутверджується та зміцнюється, а якщо так буде мислити суспільство усєї держави, тоді країна зміцніє і стане могутньою в усіх стратегічних цілях.

Для того, щоб корегувати суспільство в потрібному напрямку необхідно проводити різні психотерапевтичні прийоми впливу українізації: музикотерапія, бібліотерапія, логотерапія, дискусійна терапія, трудова терапія, терапія самовиховання, соціотерапія, кольоротерапія та арттерапія (мистецтво), натурпсихотерапія, ритмотерапія, нейролінгвістичне програмування (НЛП) тощо [15]. Усі

вищеперераховані терапевтичні прийоми корегування допоможуть людині самовдосконалитись і психологічно бути сильним до психологічних атак і небезпек інформаційної війни.

Найбільш цікавим, на нашу думку, і дієвим є використання психотренінгу оснований на методах інтроформаційної взаємодії, що пришвидшує процес навчання та вміння, на компетентнісному рівні, відстоювати власну думку, спокійно сприймати критику, аналізувати і розробляти стратегію розвитку творчого мислення.

Щоб не допустити розбіжностей в масовій ідеологіях людей необхідно інформацію подавати достовірну, що базується на реальних даних, підсумовувати і підводити координатора до спільної думки чи мети задля збереження і відновлення національної свідомості. Увійти в довіру людей – це шлях до процесу корекції, а для цього суб'єкт впливу повинен бути авторитетом та зразком, психолого-аналітиком, стабілізатором і мобікомунікативним стратегом та використовувати методи інтроформаційної взаємодії, що базуються на терм-історичній та регіональній складовій.

Яценко Т. С. зазначає: «Людина, яка пройшла курс психокорекції, здатна контролювати власний емоційний стан і поведінку. Їй властиві внутрішній спокій, рішучість, відкритий погляд, незмінна ввічливість, відсутність метушливості й вампіризму, тверезість і практичність розуму та послідовність поведінки. Намагається максимально використати набутий нею досвід, проте не «застрягає» на ньому» [22, 22]. Це свідчить про те, що над свідомістю, інтелектом та мисленням суспільству необхідно постійно працювати задля тверезості, гнучкості і небайдужості до своїх дій та національного самозбереження своєї рідної землі.

Микола Міхновський відомий як політичний теоретик, перший ідеолог українського націоналізму та організатор війська у 1905 р. писав: «Головна причина нещастя нашої нації, – брак націоналізму серед широкого загалу її [...]. У нас на Україні націоналізм дуже принизився: наша нація, виключаючи небагатьох переважно із інтелігенції, – не націоналістична...» [4]. Він був свідомий націоналіст, який вбачав основну зміну суспільства – це зміна ідеології політичної свідомості.

Соціум з психологічною стійкістю і глибоким розумом здатен фільтрувати інформацію, захищати себе від загрозового впливу і таким чином він стає жертвою маніпулятивної програми. Адже ми живемо в постійній спокусі впливових течій, тому завдання соціуму вміти утриматися і зайве відфільтрувати. Комунікативний зв'язок дозволяє передавати інформацію від суб'єкта до об'єкта, утворюючи

безперервну взаємoinформуючу віддачу. Для того, щоб увійти в контакт з людьми, необхідно володіти психологічними навиками навіювання, маніпулювання, переконання, знати основи соціально-психологічного впливу [6].

У корекцію варто віднести зміну ідеології, боротьбу з корупцією, те, що нині молоді важко сприймати і приймати за норму існування життя. Гельвецій К. зазначав: «Чим досконаліше виховання молоді, тим щасливіші народи» [9]. Дослідниця М. Пірен стверджує, що кожне молоде покоління повинне в різні історичні періоди пройти певні історико-політичні випробування незалежно від побажань і уподобань [9]. Фактично уся політична система може як руйнувати, так і формувати соціум згідно політико-психологічної програми.

Завдання політики – навчити соціум формувати своє стратегічне бачення національної свідомості, стимулюючи до патріотичних дій [10] та виховати нове покоління з раннього віку (6-7 років) у збереженні своєї мови, культури, релігії, традицій тощо; навчитися черпати позитивні моменти і шляхи кращого стилю життя у розвинутих країнах як новоутворення та удосконалення. Корегування повинно торкатися не тільки психологічної поведінки і мислення, але й професійних якостей та діяльності кожного працівника, адже кваліфікація та спеціалізація має удосконалюватися, а не занепадати і зазнавати глобальних некваліфікованих загроз та проблем, довівши державу до анархії.

Було б доцільно розробити і втілити програму «корегування державного суспільства в ідеології націоналізму», яка у своїй програмі мала б за мету формування національної свідомості у суспільстві, яка б враховувала вікові категорії та відповідним чином розподіляла на окрему аудиторію.

Успіх реалізації такої програми, у часовій складності можливий за умови впровадження інтроформаційної взаємодії соціуму із зовнішнім турбулентно-змінним середовищем, оперативності, режим реального часу, подання достовірної інформації та рівня компетентності усіх учасників процесу.

Основою програми корекції соціуму є наступне (див. рис. 3):

- етнічна мова;
- єдина державна мова та мовлення (жодної двомовності)
- історія та історична спадщина;
- традиції та звичаї: минуле та сучасне;
- культура;
- патріотичне виховання;

- духовне та релігійне виховання;
- інтелектуальне та елітне виховання;
- музика та мистецтво;
- література;
- одяг;
- духовне та релігійне виховання;
- українське телебачення;
- рекламна інформація та лозунги національного розвитку;
- національні символи;
- почуття любові до землі;
- регіональна особливість тощо.

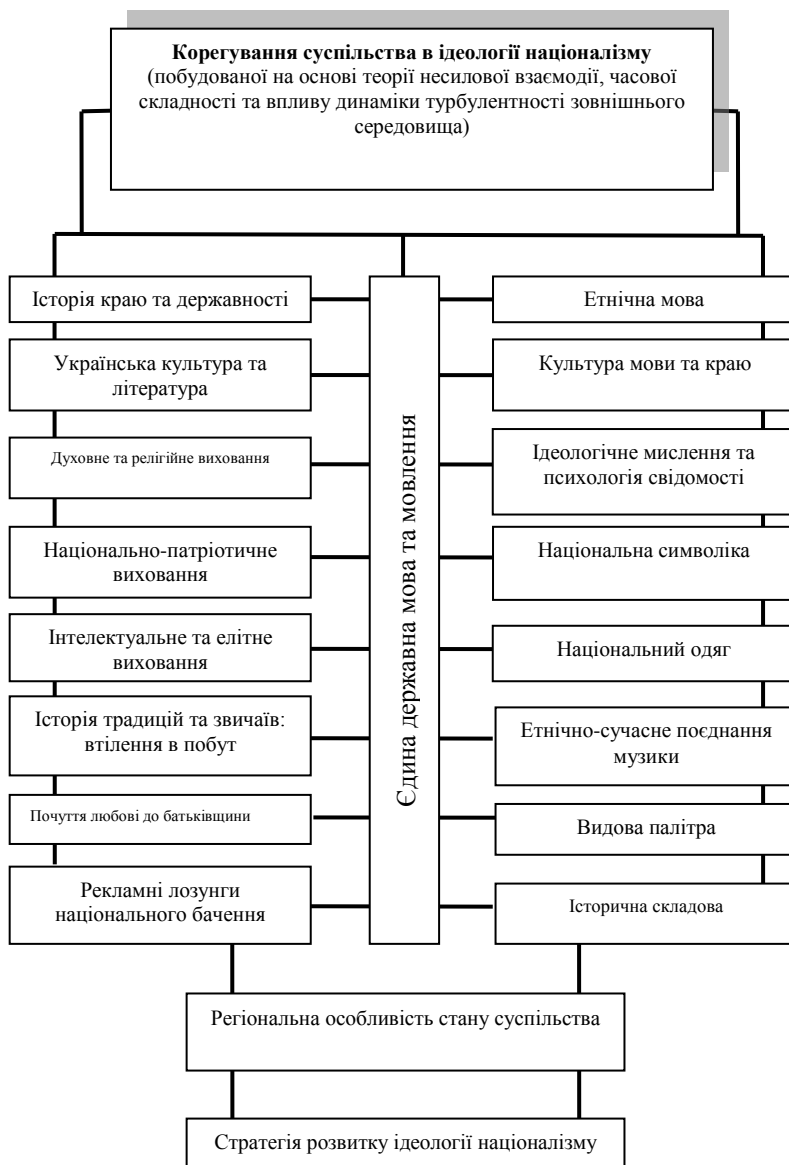

Рис. 3. Програма корегування державного суспільства в ідеології націоналізму

Сьогодні в Україні панує національно-ідеологічна криза, яка не коригує, не формує соціум, а навпаки, деградує національне мислення та бачення державотворення. Що ми бачимо нині? Ситуація стала вкрай складною і нестабільною, оскільки український націоналізм перетворився на російський монополізм усього українського. Проте межа краху та стурбованості українського народу нарешті досягнули «пікового» стану і сколихнула кожного громадянина України, змусила мислити по-українськи, по державному: дбати за свою землю, історію, мову, націю, культуру і т.д. Сформувавши національну свідомість та ідею, ми таким чином наповнимо свою державу теорією позитивізму, духовною та розумовою енергією, а це дасть поштовх розвитку молоді, а відповідно, науки, техніки та державотворення.

На жаль, виборювати свою націю, мову, державність і землю доводиться війною (силовою, психологічно-інформаційною), якщо це не можливо несиловою (інтроформаційною) взаємодією [11], але в будь-якому випадку суспільство необхідно виховувати через спеціальні програми, які включатимуть усі вищеперераховані складові процесу корегування соціуму (див. рис. 2, 3).

Сподівання народу на краще майбутнє досі присутнє, тому коли запрацюють суспільна нацсвідомість, державна економіка, нові техніка та технології, зросте рівень освіти і науки та сформується компетентний соціум (у своїй більшості) тощо, тоді дух націоналізму візьме значні вершини.

Великою перевагою на сьогодні буде створення «конкурентоспроможної особистості» [2], яка зуміє боротися за особливий статус у суспільстві і яка зможе психологічно легко адаптуватись до життя, а також усвідомить національну спрагу й психологічну енергію міцності.

Висновки. З огляду на проведений аналіз та дослідження психолого-комунікативно-інтроформаційного впливу на соціум можна підвести підсумки.

Для того, щоб працювати із соціумом (суспільством в цілому), необхідно навчитися оперативно використовувати достовірну інформацію в режимі реального часу та психологічно впливати, знати способи завоювання уваги і теми зацікавлення, а це насамперед комунікативний зв'язок суб'єкта впливу на адресанта (відправника) і адресата (одержувача).

Корекція свідомості та мисленням, поведінкою людини тощо – це довготривалий процес психолого-комунікативно-інтроформаційного впливу, який повинен містити характерні складові кожного соціуму: вік, стать, родовід, статус (соціальний, психологічний), інтелект,

самооцінку, світогляд, виховання, а також регіональність характеру тощо.

Динаміка психолого-комунікативно-інтроформаційного впливу має розумове підґрунтя формування стратегії та виховування соціуму в ідеології національної свідомості та руслі українізації.

Вплив інформаційної війни та ситуація в Україні вимагає негайного створення державної програми корегування розвитку та стратегії суспільства у напрямку формування патріотичної національної свідомості задля збереження історії, мови, традицій та культури тощо.

Отже, формування свідомості українського соціуму – це нагальна проблема і потреба держави, що вимагає створення і втілення нової стратегії та динаміки розвитку націоналізму, формування національної свідомості соціуму, що базується на достовірності інформаційного ресурсу, інтроформаційній взаємодії та регіональності впливу на стан суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Абрамова Г. С.* Практикум по психологическому консультированию. – Екатеринбург : Деловая книга, М. : Изд. центр «ACADEMIA» 1995. – 128 с.
2. *Варій М. Й.* Загальна психологія: Підручник. – 2-е вид, випр. і доп. – К. : Центр учбової літератури. – 2007. – 968 с.
3. *Гапон Н.* Соціальна психологія. Навч. посіб. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 366 с.
4. *Кравченко Б.* Соціальні зміни і національна свідомість в Україні ХХ століття. – Київ, 1997. – С. 253–254.
5. *Лозниця С.* Маніпуляція свідомістю: історико-культурні засади // Філософська думка. – 2008. – № 1. – С. 142–155
6. *Москаленко В. В.* Психологія соціального впливу. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 448 с.
7. *Орбан-Лембрик Л. Е.* Психологія професійної комунікації: Навч. посібник. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. — 528 с.
8. *Осипова А. А.* Общая психокоррекция. Учебное пособие. – М. : Сфера, 2002 – 510 с.
9. *Пірен М. І.* Основи політичної психології: Навчальний посібник. – К. : Міленіум, 2003. – 418 с.
10. *Рак О. Ю.* Патріотизм і націоналізм – дві невід’ємні складові політики (інтроформаційний підхід) // Політологічні записки: Збірник наукових праць. – Луганськ, 2013. – Вип. 1(7). – С. 126–134.
11. *Рак О. Ю.* Культурний феномен етичної соціалізації та інтроформаційної взаємодії у політичному середовищі // Вісник

- Одеського національного університету. Серія: Соціологія і політичні науки. – Одеса, 2013. – Т. 18. – Вип. 2 (18). – Ч.3. – С. 80–87.
12. *Рак О. Ю.* Комунікативно-маніпулятивно-конфліктні впливи політики на психологію громадськості методами компетентнісно-несилової взаємодії // Мультиверсум. Філософський альманах. – 2013. – Вип.8 (126). – С. 16–25.
 13. *Рак О. Ю.* Комунікативно-сугестивний вплив інформаційної війни на свідомість соціума інтроформаційними методами // Нова парадигма. – 2014. – № 122. – С. 182–195.
 14. Соціологія: Підручник / За ред. В.Г. Городяненка. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 544 с.
 15. *Тюття Л. Т.* Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посіб. – 2-ге вид, перероб. і доп. / Л.Т. Тюття, І.Б. Іванова. – К.: Знання, 2008. – 574 с.
 16. *Фрейд З.* Методика и техника психоанализа // Психоаналитические этюды. – Минск, 1997. – С. 289.
 17. *Ходаківський С. І.* Психологія управління. Навчальний посібник / С.І. Ходаківський, Ю.В. Богоявленська, Т.П. Грабар. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 608 с.
 18. *Шостром Э.* Терапевтическая психология: основы консультирования и психотерапия. Пер. с англ. / Э. Шостром, Л. Браммор. – СПб, 2002. – С. 104.
 19. *Шостром Э.* Анти – Карнеги, или Человек – манипулятор / перев. с англ. А. Малышевой. – М.: Дубль-В, Дельта-92, 1998. – 128с.
 20. *Яценко Т. С.* Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика. Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2006. – 382 с.
 21. *Яценко Т. С.* Психологічні основи групової психокорекції. Навч. посібник. – К.: Либідь, 1996. — 264 с.
 22. *Яценко Т. С.* Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2004. – 679 с.
 23. 50 способів успішного маніпулювання человеком / сост. Л. Орлова. – Минск: Современный литератор, 2008. – 224 с.

Рак О. Ю. Динаміка психолого-комунікативно-інтроформаційного впливу на процес корекції соціума в ідеології націоналізму.

В статтю проаналізована динаміка розвитку психолого-комунікативно-інтроформаційного впливу на процес корекції (формування) соціума в ідеології націоналізму. Визначені характерні складові психолого-комунікативно-інтроформаційного і регіонального впливу на соціум (общество) в період нестабільності в державному апараті і в частині війни в країні. Предложена новая программа государственной коррективы и воспитания общества в идеологии национализма и

формування національного самосознання, цель которой – изменить сознание и мышление каждого украинца, а также научиться беречь свою землю, историю, культуру, язык, все достижения развития нации.

Ключевые слова: психолого-коммуникативно-интроформационное воздействие, идеология национализма, психокоррекция, коррекционная работа, национальное сознание, морально-интеллектуальное влияние, стратегическое видение.

Rak O. J. The dynamics of psychological and communicative and introformational influence on the process of correction the society in the ideology of nationalism.

This paper examines the dynamics of the psychological and communicative and introformational influence on the process of society correction (formation) about the ideology of nationalism. The typical components of psychological and communicative and introformational along with regional influence on society during the period of instability in the state apparatus and in particular in the period of war are outlined. It is proposed and shown (in the form of diagrams) a new program of public correction and education of the society in the ideology of nationalism and the formation of national consciousness, which aims – to change the consciousness and thinking of each Ukrainian, as well as to learn how to protect their land, history, culture, language, and all the achievements of the nation development.

Keywords: psychological and communicative introformatsiynny influence the ideology of nationalism, correction, correction, national consciousness, moral and intellectual influence of strategic vision.

Семигіна Т. В., Лиховид Д. О.

«ГРОМАДА» ЧИ «СПІЛЬНОТА»? (ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ФЕНОМЕНУ ГРОМАДИ СУЧАСНИМИ НАУКОВЦЯМИ)

У статті розкрито науково-історичний зміст понять «грумада» та «спільнота», зроблено порівняльний аналіз концепцій грумади у різних авторів. Зокрема, поняття «грумада» розкривається з позицій протиставлення її поняттю «суспільство» (Ф. Тьоніс), а також з позицій інституціоналізму та комунітаризму. Наголошено на складності концептуалізації поняття територіальної грумади в умовах урбанізованого суспільства. Грумада розглядається як визначена за територіальним чинником, а спільнота – за спільними інтересами. Спектр станів між ними створює складноці для дослідження феномену грумади.

Ключові слова: грумада, спільнота, суспільство, група, комунікація, соціальний капітал.